

ІЗМАРАГД КНЯГИНИ НЕСВІЦЬКОЇ

(Рівненська повість)

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

ЧАСТИНА ПЕРША

«Чу-чух, чу-чух!» — стукотіли колеса електрички, яка несла мене від Києва через Шепетівку до Острога. Весняний краєвид за вікном радував око молодого зеленню дерев та кущів, а шлях мій взагалі лежав аж на Рівне, до маминих вареників, але в Острозі мене попередньо чекав Побратим.

Мій Побратим, Духовний Петро Михайлович, — знаний місцевий філософ і науковець. Місцевий в Острозі, але трохи знаний він і в Рівному, і в Луцьку, і в столиці, чоловік сей зело вчений і освітаний. Я часто буваю щиро вражений глибиною його пізнань і тими парадоксальними висновками, якими

він приголомшує мене з приводу ним же наведених фактів. Обширні знання в поєднанні з глибокою інтуїцією та безмежною фантазією — це сильний бік мого Побратима.

Він зовсім не схожий на божевільного професора з американських фільмів, розпатланого і з безтямними очима. Ні, мій Побратим — це суцільна респектабельність, а для невеликого волинського міста це просто високий стиль, от кутюр, можна сказати. І як справжній філософ-гуманіст Петро Михайлович любить тварин — котів, собак і тому подібне. Студентів він не любить, але толерує, сиріч терпить, знову ж таки як справжній гуманіст.

Побратим зустрів мене після того, як, вилізши з електрички, я ще пів години потрусився в маршрутці через низку сіл, назви яких ніколи не запам'ятаю. Крім села Оженина, де власне і є залізнична станція Острог. Після електрички й маршрутки мені насамперед хотілося трохи пройтися свіжим повітрям, тож ми з Побратимом, обійнявшись і розцілувавшись во ланіти біля нового корпусу НаУОА, здійснили невелику прохідку центральною вулицею Острога, під час якої й поділилися новинами та міркуваннями.

— Що там нового в царині науки? — щиро поцікавився я, коли ми йшли попід академічним домом «Вілія», озираючись на вікна, у яких крадькома курили студенти і студентки. Я страшенно цікавився наукою, хоча, якщо чесно, то ні. Але ж Побратим завжди вміє повідомити мені якісь цікаві факти. От і того разу.

— Уявляєш, Побратиме! — піднесено сказав мені Петро Михайлович, — я оце вчора, як зазвичай, зазирнув до часописа «Інтернешнел Сайєнтіст» і там натрапив на статтю про історичний артефакт, описаний ще у давніх слов'янських, кельтських, китайських, скандинавських і навіть асирійських джерелах. На вигляд це невеликий, з голубине яйце завбільшки, коштовний камінь синьо-зеленого відтінку, смарагд, «*emerald*» англійською. В історії людства він знаний споконвіків, переходив від одного стародавнього володаря до іншого, був і в центрі кольє єгипетської цариці Хатшепсут, і в короні Александра Македонського, і в нагрудних прикрасах імператора Сапа Інка, і в персні короля Артура, а потім його сліди губляться і виринають у Рівному — начебто цей камінь носила на грудях як прикрасу княгиня Несвицька. І загубила у Рівному, десь у воді, плаваючи човном. А в коментарях до літописів фізики висловлюють припущення, що в оболонці коштовного каменю, як бульбашка в бурштині, зафіксувалася крихітна частина антиречовини (що насправді можливо).

— Ого! — Я пригадав назву рівненської рекламної газети і тим висловив своє щире здивування.

— І хоча частинка та крихітна... — вів своєї Побратим, — та вона може зруйнувати наш Всесвіт, вирвавшись на волю. Або спричинити ще якісь інші непередбачені проблеми...

— А у воді — це значить в Усті, — припустив я. Бо де ж іще вода у Рівному...

— У ті часи Устя розливалась широко й довгий час була судноплавною, — вів далі Побратим. — Наприклад, із Дерманя до Рівного по вихідних ходив пасажирський корабель — гребна галера. Але гребцями місцеві не працювали, гребували гребти, так би мовити. Тому наймалися на таку працю приїжджі, заробітчани. Переважно іноземці — поляки, німці, італійці, часом навіть португальці. Команда Васко да Гама перед кругосвітньою подорожжю пройшла на тій галері піврічне стажування, від березня по вересень 1495 року.

«Треба буде глянути у Вікіпедії, чи збігається за часом Марія Несвіцька з Васко да Гамою?..» — подумалося мені, а Побратим ще більше заглиблювався в деталі:

— Там, у Дермані, і в Буці, і в Спасові, про того Ваську-португеза ще досі масні оповідки ходять, як він за дівками місцевими на вечорницях упадав...

Тим часом ми скінчили прохід головною острозькою вулицею і ввійшли у хвіртку піцерії «Маестро», де за пивом, кавою й бехерівкою продовжили свою глибоку й мудру бесіду. Від науки ми перейшли на літературу, говорили про її злети й занепади, від Гомера й по сьогодні. Свою творчість із Гомером ми скромно не порівнювали і сучасників особливо не лаяли, щодо спільних друзів не пліткували. Зрештою десь за годину-півтори ми розвіталися і я застрибнув до маршрутки на Рівне, щоб іще за годину вилізти з неї на автовокзалі й поза городами, тобто краєм